



ΥΠΑΤΗ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ
ΘΕΜΑΤΑ ΚΟΙΝΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Βρυξέλλες, 26.4.2017
JOIN(2017) 16 final

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ειδική Διοικητική Περιοχή του Χονγκ Κονγκ: Ετήσια έκθεση 2016

ΚΟΙΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ **Ειδική Διοικητική Περιοχή του Χονγκ Κονγκ: Ετήσια έκθεση 2016**

Συνοπτική παρουσίαση

Μετά τη μεταβίβαση της κυριαρχίας του Χονγκ Κονγκ στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας (ΛΔΚ) το 1997, η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τα κράτη μέλη της παρακολουθούν στενά τις πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις στην Ειδική Διοικητική Περιοχή (ΕΔΠ) του Χονγκ Κονγκ, με βάση την αρχή «μία χώρα, δύο συστήματα». Η ΕΕ εμμένει στην πολιτική της για «μία ενιαία Κίνα» και υποστηρίζει την αρχή «μία χώρα, δύο συστήματα» και την εφαρμογή της στην πράξη. Σύμφωνα με τη δέσμευση που αναλήφθηκε το 1997 έναντι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης εκδίδουν ετήσια έκθεση σχετικά με τις εξελίξεις στο Χονγκ Κονγκ. Η παρούσα έκθεση είναι η 19η και καλύπτει τις εξελίξεις που σημειώθηκαν το 2016.

Το έτος αυτό, η ΕΔΠ του Χονγκ Κονγκ και η αρχή «μία χώρα, δύο συστήματα» ήρθαν αντιμέτωπες με πολλές προκλήσεις σε πολιτικό επίπεδο. Η κοινωνία του Χονγκ Κονγκ παρουσιάζει μεγαλύτερη πόλωση. Οι άνθρωποι ανησυχούν ολοένα και περισσότερο για το μέλλον του Χονγκ Κονγκ μετά το 2047, έτος έως το οποίο διασφαλίζεται η εφαρμογή της αρχής «μία χώρα, δύο συστήματα» βάσει του θεμελιώδη νόμου του Χονγκ Κονγκ. Το 2016 σηματοδοτήθηκε επίσης από τη συνεχιζόμενη ανησυχία για τους αγνοούμενους βιβλιοπώλες, για τις ταραχές στο Mong Kok, για την ανάδυση πολιτικών ομάδων που υποστηρίζουν την αυτοδιάθεση ή ακόμη και την ανεξαρτησία, για τις εκλογές του Νομοθετικού Συμβουλίου και τον αποκλεισμό δύο βουλευτών που τάχθηκαν υπέρ της ανεξαρτησίας, για την απόφαση της Μόνιμης Επιτροπής του Εθνικού Λαϊκού Κογκρέσου (NPCSC) να εκδώσει μια ερμηνεία των διατάξεων του θεμελιώδους νόμου όσον αφορά την ορκωμοσία, για την ψηφοφορία της Εκλογικής Επιτροπής και για τις προετοιμασίες για την εκλογή του Ανώτατου Διοικητή.

Η υπόθεση των πέντε εκδοτών βιβλίων που εξαφανίστηκαν το 2015, την οποία η ΕΕ θεωρεί ως τη σοβαρότερη πρόκληση για τον θεμελιώδη νόμο και την αρχή «μία χώρα, δύο συστήματα» μετά τη μεταβίβαση της κυριαρχίας το 1997, συνέχισε να εκτυλίσσεται και οι συνθήκες της εξαφάνισής τους δεν έχουν ακόμη διευκρινιστεί. Ένας από τους εκδότες παραμένει υπό κράτηση χωρίς να έχει απαγγελθεί κατηγορία σε βάρος του επισήμως.

Παρά τα προαναφερθέντα ζητήματα, η λειτουργία της αρχής «μία χώρα, δύο συστήματα» παρέμεινε συνολικά ικανοποιητική το 2016.

Το σύστημα απονομής δικαιοσύνης εξακολούθησε να αποδεικνύει την ανεξαρτησία του και να σέβεται το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, παρότι ήρθε αντιμέτωπο με αρκετούς πολιτικά ευαίσθητους δικαστικούς ελέγχους και με την ερμηνεία του θεμελιώδους νόμου από την NPCSC.

Το κράτος δικαίου εξακολούθησε να αποτελεί την κατευθυντήρια αρχή για την κυβέρνηση, τους οικονομικούς φορείς και τον πληθυσμό γενικότερα. Η δράση κατά της διαφθοράς

παρέμεινε σημαντική και οι δείκτες χρηστής διακυβέρνησης ήταν θετικοί. Το Χονγκ Κονγκ κατατάχθηκε 14ο στον Δείκτη Αντίληψης για τη Διαφθορά που εξέδωσε η Διεθνής Διαφάνεια.

Η ελευθερία του λόγου και η ελευθερία πληροφόρησης έγιναν εν γένει σεβαστές. Ωστόσο, παρατηρούνται αρνητικές τάσεις στην ελευθερία του Τύπου και στον εκδοτικό κλάδο, ως αποτέλεσμα της επιφυλακτικότητας και της αυτολογοκρισίας από μέρους όσων κάνουν αναφορά στις εξελίξεις της εσωτερικής και διεθνούς πολιτικής της ΛΔΚ. Η εξαφάνιση των εκδοτών βιβλίων συνέβαλε σε αυτό.

Το Χονγκ Κονγκ παρέμεινε ένα ανταγωνιστικό διεθνές επιχειρηματικό και χρηματοοικονομικό κέντρο και ο κύριος κόμβος παγκοσμίως για επιχειρηματικές συναλλαγές με την ηπειρωτική Κίνα. Είναι επίσης το κύριο πεδίο δοκιμών για τη μεταρρύθμιση των κεφαλαιαγορών της Κίνας. Προκειμένου να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις της ψηφιακής εποχής, προσπαθεί να επανεστιάσει την αναπτυξιακή στρατηγική του επενδύοντας στην τεχνολογία και την καινοτομία. Το κράτος δικαίου, η διαφάνεια του κανονιστικού πλαισίου, τα πολύ χαμηλά επίπεδα διαφθοράς και εγκληματικότητας, σε συνδυασμό με την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, συνέβαλαν στο σύνολό τους στη διατήρηση και στην ενίσχυση του ευνοϊκού επενδυτικού κλίματος, το οποίο συνιστά το βασικό στοιχείο της επιτυχίας του Χονγκ Κονγκ.

Η ΕΕ ενθαρρύνει την ΕΔΠ του Χονγκ Κονγκ και την κεντρική κυβέρνηση της Κίνας να συνεχίσουν την εκλογική μεταρρύθμιση σύμφωνα με τον θεμελιώδη νόμο και να επιτύχουν συμφωνία για ένα δημοκρατικό, δίκαιο, ανοικτό εκλογικό σύστημα που θα χαρακτηρίζεται από διαφάνεια. Η καθολική ψηφοφορία θα παράσχει στην κυβέρνηση μεγαλύτερη λαϊκή στήριξη και νομιμότητα για την επιδίωξη των οικονομικών στόχων του Χονγκ Κονγκ και για την αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων, όπως οι κοινωνικοοικονομικές διαφορές και οι διαφορές μεταξύ των γενεών στην κοινωνία του Χονγκ Κονγκ. Η ιστορικά υψηλή συμμετοχή στις εκλογές του Νομοθετικού Συμβουλίου και της Εκλογικής Επιτροπής δείχνει ότι οι πολίτες επιθυμούν να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην πολιτική ζωή και στις αποφάσεις για το μέλλον της ΕΔΠ.

Πολιτικές εξελίξεις

Το πολιτικό κλίμα στο Χονγκ Κονγκ παρέμεινε εξαιρετικά πολωμένο μεταξύ της φιλικά προσκείμενης στο καθεστώς παράταξης και της φιλο-δημοκρατικής παράταξης. Οι εντάσεις αυξήθηκαν με την ανάδυση του «τοπικιστικού» κινήματος ως πολιτικής δύναμης. Οι σχέσεις μεταξύ εκτελεστικής και νομοθετικής εξουσίας συνέχισαν να είναι τεταμένες και οι βουλευτές της αντιπολίτευσης ξεκίνησαν εκστρατεία άρνησης συνεργασίας και προσέφυγαν σε τακτικές κωλυσιεργίας για να καθυστερήσουν την ανάληψη κυβερνητικών πρωτοβουλιών. Για παράδειγμα, το Νομοθετικό Συμβούλιο απέτυχε για δεύτερη φορά να εγκρίνει το νομοσχέδιο για την τροποποίηση των δικαιωμάτων δημιουργού. Αυτό έθεσε σε σοβαρό κίνδυνο τις προσπάθειες της κυβέρνησης να καθιερώσει το Χονγκ Κονγκ ως περιφερειακό κόμβο για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, καθώς το ισχύον νομικό πλαίσιο ανάγεται στην προ-διαδικτύου εποχή.

Η υπόθεση των πέντε **εκδοτών βιβλίων** που εξαφανίστηκαν στα τέλη του 2015 συνέχισε να εκτυλίσσεται το 2016. Τέσσερις από τους εκδότες επέστρεψαν στο Χονγκ Κονγκ κατά τη διάρκεια του έτους, ωστόσο οι συνθήκες της εξαφάνισής τους δεν διευκρινίστηκαν ποτέ. Ο Gui Minhai, Σουηδός πολίτης, εξακολουθεί να κρατείται στην Κίνα χωρίς να του έχουν απαγγελθεί επισήμως κατηγορίες. Τρεις από τους εκδότες που επέστρεψαν δήλωσαν ότι είχαν μεταβεί στην ηπειρωτική Κίνα οικειοθελώς για να συνδράμουν σε έρευνες, ενώ ο Lam Wing Kee ισχυρίστηκε δημοσίως ότι δυνάμεις ασφαλείας της ηπειρωτικής χώρας τον είχαν απαγάγει και τον ανέκριναν επί 8 μήνες. Αρκετοί βιβλιοπώλες έλαβαν μέρος σε τηλεοπτικές «ομολογίες». Η ΕΕ έχει επανειλημμένα εκφράσει τις ανησυχίες της για τις πρακτικές αυτού του είδους.

Η ΕΕ έθιξε αρκετές φορές την υπόθεση αυτή στις αρχές τόσο του Χονγκ Κονγκ όσο και του Πεκίνου. Στις 7 Ιανουαρίου, ο εκπρόσωπος της Ύπατης Εκπροσώπου/Αντιπροέδρου Mogherini εξέδωσε δήλωση για την υπόθεση¹, περιγράφοντάς την ως «εξαιρετικά ανησυχητική». Στις 4 Φεβρουαρίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε ψήφισμα που εξέφραζε σοβαρή ανησυχία για τις εξαφανίσεις², και στις 23 Νοεμβρίου ενέκρινε ψήφισμα για την υπόθεση Gui Minhai³.

Η ΕΕ λαμβάνει πολύ σοβαρά υπόψη αυτά τα θέματα και ελπίζει ότι τέτοιου είδους περιστατικά δεν θα επαναληφθούν. Θα πρέπει να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για να αποκατασταθεί η πίστη στο κράτος δικαίου του Χονγκ Κονγκ και στην αρχή «μία χώρα, δύο συστήματα».

Μία από τις πιο αξιοσημείωτες πολιτικές εξελίξεις το 2016 ήταν η **ανάδυση νέων πολιτικών ομάδων** μετά την αποτυχημένη εκλογική μεταρρύθμιση και το «κίνημα της ομπρέλας» στο Χονγκ Κονγκ. Αρκετές ριζοσπαστικές ομάδες, που περιγράφονται άτυπα ως **τοπικιστές**, διεξάγουν εκστρατεία για την προάσπιση των συμφερόντων του Χονγκ Κονγκ έναντι αυτών της Κίνας, ορισμένες δε από αυτές ζητούν αυτοδιαχείριση (Demosisto) ή πλήρη ανεξαρτησία (Κόμμα Αυτοχθόνων του Χονγκ Κονγκ, Εθνικό Κόμμα του Χονγκ Κονγκ). Το Εθνικό Κόμμα του Χονγκ Κονγκ δήλωσε ότι θα επιδιώξει την ανεξαρτησία «με οποιονδήποτε τρόπο», χωρίς να αποκλείει τη βία ως έσχατη λύση. Σύμφωνα με αναφορές των μέσων ενημέρωσης, έχουν συσταθεί τουλάχιστον 21 τοπικιστικές ομάδες. Τόσο οι κεντρικές αρχές του Χονγκ Κονγκ όσο και της Κίνας έχουν εκφράσει ανοιχτά τη σθεναρή αντίθεσή τους στα αιτήματα για ανεξαρτησία ή αυτοδιαχείριση, με την αιτιολογία ότι αυτά αντιβαίνουν στον θεμελιώδη νόμο.

Στις 8 Φεβρουαρίου (πρώτη ημέρα του κινεζικού νέου έτους), ξέσπασαν βίαιες συγκρούσεις μεταξύ διαδηλωτών και αστυνομίας, σε κλίμακα σπάνια για το Χονγκ Κονγκ. Περίπου 500 διαδηλωτές πέταξαν τούβλα και άναψαν φωτιές, ενώ οι πιεζόμενες αστυνομικές δυνάμεις έριξαν δύο προειδοποιητικές βολές. Η δεκάωρη **εξέγερση του Mong Kok** άφησε 128 τραυματίες, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν 90 αστυνομικοί. Από τους 64 διαδηλωτές

¹ https://eeas.europa.eu/delegations/hong-kong/4962/statement-spokesperson-disappearance-individuals-associated-mighty-current-publishing-house_en

² <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2016-0045&language=EL>

³ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2016-0444&language=EL&ring=B8-2016-1256>

που συνελήφθησαν, 38 κατηγορήθηκαν για εξέγερση (οι κατηγορίες κατά 10 εξ αυτών αποσύρθηκαν στη συνέχεια). Πολλοί από τους διαδηλωτές ανήκαν σε τοπικιστικές ομάδες. Η αστυνομία περιέγραψε τις ταραχές ως οργανωμένες και προσχεδιασμένες. Η άνευ προηγουμένου βία που εκδηλώθηκε είναι πιθανό να πυροδοτήθηκε από την κοινωνική και πολιτική δυσαρέσκεια, ιδίως μεταξύ των νέων.

Αιτήματα αυτοδιαχείρισης ή ανεξαρτησίας διατυπώθηκαν τόσο ενόψει των **αναπληρωματικών εκλογών του Νομοθετικού Συμβουλίου** τον Φεβρουάριο όσο και στη διάρκεια της εκστρατείας για τις εκλογές του Νομοθετικού Συμβουλίου τον Σεπτέμβριο. Δεν είναι πολλοί εκείνοι που υποστηρίζουν πραγματικά αυτές τις ριζοσπαστικές ιδέες στο Χονγκ Κονγκ, όμως οι αιτιάσεις σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο, σε συνδυασμό με τη δυσαρέσκεια για τις παραδοσιακές πολιτικές δυνάμεις, φαίνεται να τροφοδοτούν τη στήριξη προς τους τοπικιστές. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΕ υπενθυμίζει την προσήλωση της στην πολιτική της για «μία ενιαία Κίνα» και την υποστήριξή της για τη συνεχή εφαρμογή της αρχής «μία χώρα, δύο συστήματα» στο Χονγκ Κονγκ.

Στις αναπληρωματικές εκλογές της 28ης Φεβρουαρίου, ένας ριζοσπαστικός αυτόχθων υποψήφιος του Χονγκ Κονγκ, πολέμιος της εξάρτησης από την ηπειρωτική Κίνα, σημείωσε ποσοστό έκπληξη, κερδίζοντας 15 % των ψήφων. Παρότι δεν κατάφερε να κερδίσει έδρα (την οποία κέρδισε ο πανδημοκρατικός υποψήφιος), το αποτέλεσμα ήταν εξαιρετικά σημαντικό καθώς προσέδωσε πολιτική νομιμοποίηση σε ένα έως τότε περιθωριακό πολιτικό κίνημα.

Στις 5 Αυγούστου, χιλιάδες άνθρωποι έλαβαν μέρος στην πρώτη διαδήλωση υπέρ της ανεξαρτησίας. Οι διοργανωτές ισχυρίστηκαν ότι 10 000 άτομα συμμετείχαν στη διαδήλωση, αλλά η αστυνομία υπολόγισε τον αριθμό τους στις 2 500.

Στις 4 Σεπτεμβρίου, το Χονγκ Κονγκ διεξήγαγε εκλογές για να επιλέξει τα 70 μέλη του Νομοθετικού Συμβουλίου. Παρά την απουσία καθολικής ψηφοφορίας, οι εκλογές κρίθηκαν γενικά ότι ήταν απαλλαγμένες από παρεμβάσεις και η διαδικασία διεξήχθη σε γενικές γραμμές ομαλά. Συμμετείχαν 2,17 εκατομμύρια ψηφοφόροι (58% του εκλογικού σώματος), αριθμός που αποτελεί ρεκόρ.

Η φιλικά προσκείμενη στο καθεστώς παράταξη διατήρησε την πλειοψηφία της, αλλά η φιλοδημοκρατική παράταξη έχει πλέον τη δυνατότητα να εμποδίζει τη θέσπιση νομοθεσίας που απαιτεί πλειοψηφία δύο τρίτων. Οι εκλογές επιβεβαίωσαν την αυξημένη πολιτική πόλωση στο Χονγκ Κονγκ και σηματοδοτήθηκαν από την εκλογή αρκετών τοπικιστών υποψηφίων, που εξασφάλισαν σχεδόν το 19 % των ψήφων. Στο νέο Νομοθετικό Συμβούλιο σημειώθηκε επίσης σημαντική αλλαγή γενεών. Σχεδόν το ένα τρίτο των βουλευτών είναι νεοεκλεγέντες και πολλοί εξ αυτών είναι κατά πολύ νεότεροι από τα προηγούμενα μέλη.

Ωστόσο, οι εκλογές στιγματίστηκαν από τον αποκλεισμό έξι υποψηφίων που τάσσονταν υπέρ της ανεξαρτησίας, ο οποίος βασίστηκε σε αμφισβητήσιμους λόγους, κατά των οποίων στη συνέχεια ασκήθηκε προσφυγή.

Η θητεία του νέου Νομοθετικού Συμβουλίου άρχισε με μια χαοτική **τελετή ορκωμοσίας**. Αρκετοί βουλευτές έκαναν αλλαγές στη διατύπωση του όρκου ή κρίθηκε για άλλους λόγους

ότι επέδειξαν έλλειψη σεβασμού. Ορισμένοι κλήθηκαν να επαναλάβουν τον όρκο επιτόπου, ενώ άλλοι είχαν την ευκαιρία να το κάνουν σε χωριστή συνεδρίαση του Νομοθετικού Συμβουλίου.

Ένα ιδιαίτερο πρόβλημα προέκυψε στην περίπτωση δύο νεοεκλεγέντων βουλευτών που ήταν υπέρ της ανεξαρτησίας, των εκπροσώπων του κόμματος Youngspirations Sixtus Leung και Yau Wai-ching, που προέβησαν στις πλέον ριζοσπαστικές πράξεις απευθυνόμενοι με προσβλητική γλώσσα στην ηπειρωτική Κίνα. Η κυβέρνηση δρομολόγησε δικαστικό έλεγχο για να τους εμποδίσει να επαναλάβουν τον όρκο τους και συνεπώς να τους υποχρεώσει να εγκαταλείψουν τις έδρες τους.

Η υπόθεση εκκρεμούσε ακόμη στο δικαστήριο του Χονγκ Κονγκ όταν η NPCSC αποφάσισε να παρέμβει εκδίδοντας μια ερμηνεία των διατάξεων του θεμελιώδους νόμου σχετικά με την ορκωμοσία (άρθρο 104). Η ερμηνεία, η οποία εγκρίθηκε ομόφωνα από την NPCSC στις 7 Νοεμβρίου, απέστειλε σαφές μήνυμα ότι δεν θα πρέπει να επιτραπεί στους Sixtus Leung και Yau Wai-ching να επαναλάβουν τους όρκους τους και να αναλάβουν τα καθήκοντά τους. Η επακόλουθη απόφαση του δικαστηρίου ακολούθησε την ίδια γραμμή, παρότι ο δικαστής τόνισε ότι θα είχε καταλήξει στο ίδιο συμπέρασμα «με ή χωρίς να λάβει υπόψη την ερμηνεία [της NPCSC]». Οι δύο βουλευτές έχασαν τις εφέσεις τους. Εν τω μεταξύ, διατάχθηκαν να παραδώσουν τις έδρες τους.

Μολονότι η NPCSC έχει την εξουσία να ερμηνεύει τον θεμελιώδη νόμο, η χρονική στιγμή της ερμηνείας αυτής –εν μέσω του ήδη πολιτικά φορτισμένου κλίματος– προκάλεσε ανησυχίες για το κράτος δικαίου και την ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας στο Χονγκ Κονγκ και θεωρήθηκε ότι ουσιαστικά προδίκασε την απόφαση του δικαστηρίου.

Ορισμένοι άλλοι δικαστικοί έλεγχοι της ορκωμοσίας των βουλευτών κινήθηκαν από ιδιώτες και η κυβέρνηση επιδίωξε τον αποκλεισμό άλλων τεσσάρων φιλοδημοκρατικών βουλευτών. Αυτές οι υποθέσεις εκκρεμούν ακόμη.

Οι τελευταίοι μήνες του 2016 σηματοδοτήθηκαν από τις προετοιμασίες για τις εκλογές του Ανώτατου Διοικητή. Ο εν ενεργεία Ανώτατος Διοικητής εξέπληξε πολλούς ανακοινώνοντας ότι δεν θα έθετε εκ νέου υποψηφιότητα. Οι εκλογές για τα 1 194 μέλη της **Εκλογικής Επιτροπής**, η οποία θα εκλέξει τον Ανώτατο Διοικητή του Χονγκ Κονγκ, διεξήχθησαν στις 11 Δεκεμβρίου. Η ιστορικά υψηλή προσέλευση των ψηφοφόρων ήταν σχεδόν διπλάσια από αυτή του 2011 (46 % σε σύγκριση με 27,6 %). Παρότι οι πανδημοκρατικοί σημείωσαν καλύτερα ποσοστά από ό,τι στις προηγούμενες εκλογές και θα έχουν κάποια επιρροή, η φιλικά προσκείμενη στο καθεστώς παράταξη εξακολουθεί να διατηρεί μια πολύ άνετη πλειοψηφία.

Κράτος δικαίου και δικαστική εξουσία

Παρά τις ανησυχίες που προκλήθηκαν από την υπόθεση των πέντε αγνοούμενων εκδοτών και τους υψηλού επιπέδου δικαστικούς ελέγχους, το κράτος δικαίου έγινε κατά τα λοιπά σεβαστό και η δικαστική εξουσία διατήρησε τα υψηλά της πρότυπα το 2016. Η έκθεση για την

παγκόσμια ανταγωνιστικότητα 2016-2017⁴ κατέταξε το Χονγκ Κονγκ όγδοο όσον αφορά την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης. Πολλοί δικηγόροι εξέφρασαν ανησυχία για την ερμηνεία του άρθρου 104 από την NPCSC και πραγματοποίησαν πορεία διαμαρτυρίας, υποστηρίζοντας ότι αυτή ήταν η πιο σοβαρή περίπτωση παρέμβασης στο νομικό σύστημα του Χονγκ Κονγκ μετά τη μεταβίβαση της κυριαρχίας.

Η διατήρηση της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης και του πλήρους σεβασμού του κράτους δικαίου είναι ζωτικής σημασίας ώστε να διαφυλαχθούν τα δημοκρατικά διαπιστευτήρια του Χονγκ Κονγκ, η θέση του ως διεθνούς επιχειρηματικού κέντρου και η φιλοδοξία να εδραιωθεί ο ρόλος του ως διεθνούς κέντρου διαιτησίας και διαμεσολάβησης.

Ισότητα ευκαιριών, δικαιωμάτων και ελευθεριών

Το Χονγκ Κονγκ απολαμβάνει μεγάλο βαθμό ελευθερίας. Η ελευθερία της έκφρασης, η ελευθερία του Τύπου και η ελευθερία πληροφόρησης αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των θεμελιωδών αξιών του, σύμφωνα με την αρχή «μία χώρα, δύο συστήματα». Αποτελούν επίσης ουσιώδες στοιχείο της ισχύος του ως παγκόσμιου επιχειρηματικού κέντρου. Η ΕΕ καλεί όλα τα εμπλεκόμενα μέρη να διαφυλάξουν τις αξίες αυτές.

Τα **μέσα ενημέρωσης**, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών μέσων, συνέχισαν να είναι σε μεγάλο βαθμό ελεύθερα και να αποτελούν μέσο έκφρασης διαφόρων απόψεων. Ωστόσο, υπήρξε μια ολοένα και πιο έντονη εντύπωση, η οποία καταγράφηκε στην ετήσια έκθεση της Ένωσης Δημοσιογράφων του Χονγκ Κονγκ (HKJA), ότι τόσο τα έντυπα όσο και τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης ασκούσαν αυτολογοκρισία, ιδίως όταν έκαναν αναφορά στην ηπειρωτική Κίνα. Η HKJA ανέφερε ότι το 2016 ήταν ένα «εξαιρετικά δύσκολο» έτος για την ελευθερία του Τύπου και ότι η αρχή «μία χώρα, δύο συστήματα» τέθηκε υπό σοβαρή απειλή. Επέκρινε την τάση να διορίζονται άτομα που έχουν στενούς δεσμούς με το Πεκίνο σε καίριες θέσεις στη διαχείριση των τοπικών μέσων ενημέρωσης. Η απόκτηση αρκετών μέσων ενημέρωσης του Χονγκ Κονγκ από επιχειρήσεις της ηπειρωτικής Κίνας επίσης προκάλεσε ανησυχία. Το Χονγκ Κονγκ ανέβηκε μία θέση, στην 69η, στον *παγκόσμιο δείκτη ελευθερίας του Τύπου για το 2016*, παρόλο που ο δείκτης κατέδειξε μια αρνητική τάση. Τον Νοέμβριο, η PEN International άνοιξε ένα κέντρο στο Χονγκ Κονγκ για την προάσπιση της ελευθερίας του λόγου.

Μετά την εξαφάνιση των πέντε εκδοτών, ορισμένα βιβλιοπωλεία αναφέρθηκε ότι αφαίρεσαν από τα ράφια τους εκδόσεις που επέκριναν τους ηγέτες της Κίνας, ορισμένα έκλεισαν και κάποιοι εκδότες ανέφεραν προβλήματα στην εκτύπωση, την αποθήκευση και τη διανομή.

Το 2015, διορισμοί σε πανεπιστημιακά συμβούλια πυροδότησαν σημαντική αντιπαράθεση όσον αφορά την **ακαδημαϊκή ελευθερία** και την ανεξάρτητη διακυβέρνηση των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι εκκλήσεις για απομάκρυνση του Ανώτατου Διοικητή ως αυτεπαγγέλτως πρύτανη όλων των πανεπιστημίων του Χονγκ Κονγκ συνεχίστηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του 2016. Πολλοί ακαδημαϊκοί θεωρούν αυτή την πρακτική ως απειλή για την

⁴ http://www3.weforum.org/docs/GCR2016-2017/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2016-2017_FINAL.pdf

ανεξάρτητη διακυβέρνηση των πανεπιστημίων η οποία μπορεί να βλάψει μακροπρόθεσμα την ακαδημαϊκή ελευθερία στο Χονγκ Κονγκ.

Το Χονγκ Κονγκ εξακολουθεί να μη διαθέτει συνολική **νομοθεσία για την απαγόρευση των διακρίσεων**. Τον Ιανουάριο, η Επιτροπή Ίσων Ευκαιριών (EOC) δημοσίευσε μελέτη σχετικά με τις διακρίσεις λόγω γενετήσιου προσανατολισμού, στο πλαίσιο της οποίας διαπιστώθηκαν διαδεδομένες διακρίσεις κατά των ατόμων ΛΟΑΔΜ. Ωστόσο, το 55,7 % του πληθυσμού τάχθηκε υπέρ της νομοθεσίας κατά των διακρίσεων. Η EOC κάλεσε την κυβέρνηση να δρομολογήσει δημόσια διαβούλευση για το περιεχόμενο της μελλοντικής νομοθεσίας.

Έπειτα από μακρόχρονη δημόσια διαβούλευση και συζήτηση σχετικά με την **επανεξέταση του νόμου περί διακρίσεων**, η EOC υπέβαλε συστάσεις στην κυβέρνηση τον Μάρτιο. Στους τομείς υψηλής προτεραιότητας περιλαμβάνονται τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, η ισότητα για τις γυναίκες, οι διακρίσεις λόγω φυλής, εθνικότητας, ιθαγένειας και καθεστώτος διαμονής, και η ισότιμη προστασία των ζευγαριών που συμβιώνουν.

Όσον αφορά τους **αλλοδαπούς οικιακούς βοηθούς**, οι οποίοι ανέρχονται σε περίπου 300 000, εξακολούθησε να μην υπάρχει εργασιακή και κοινωνική προστασία. Δύο διατάξεις εγείρουν ιδιαίτερη ανησυχία: η υποχρέωση συγκατοίκησης με τους εργοδότες τους και ο κανόνας των «δύο εβδομάδων», βάσει του οποίου οι εν λόγω εργαζόμενοι πρέπει να βρουν εργασία εντός δύο εβδομάδων από τη λήξη της σύμβασής τους, διαφορετικά κινδυνεύουν να απελαθούν. Ανησυχία προκαλούν επίσης η δουλεία μέσω χρεών και οι αθέμιτες πρακτικές των γραφείων εύρεσης εργασίας. Η κυβέρνηση έλαβε μέτρα αντιμετώπισης αυτών των ζητημάτων, ειδικότερα με την έκδοση ενός μη δεσμευτικού κώδικα δεοντολογίας, όμως απαιτείται πιο αποφασιστική δράση.

Η εμπορία ανθρώπων εξακολούθησε να προκαλεί ανησυχίες, ιδίως λόγω της έλλειψης συνεκτικού νομοθετικού και πολιτικού πλαισίου. Η κυβέρνηση έχει συγκροτήσει ειδική ομάδα για την αντιμετώπιση του ζητήματος και συνεργάζεται επ' αυτού με την ΕΕ και άλλα μέλη της διεθνούς κοινότητας.

Το 2016 υπήρξε έντονη συζήτηση σχετικά με τους **πρόσφυγες**. Η τοπική και η διεθνής κοινότητα θορυβήθηκαν από τα σχόλια του Ανώτατου Διοικητή στα μέσα ενημέρωσης ότι το Χονγκ Κονγκ ενδέχεται να εξετάσει την απόσυρσή του από τη Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων (CAT) προκειμένου να περιορίσει την εισροή μεταναστών που ζητούν προστασία μη επαναπροώθησης. Το Χονγκ Κονγκ δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος της CAT αυτόνομα, αλλά μέσω της ΛΔΚ. Στη συνέχεια, διάφοροι υψηλόβαθμοι αξιωματούχοι διαβεβαίωσαν ότι το Χονγκ Κονγκ δεν έχει πρόθεση να αποσυρθεί. Ωστόσο, η κυβέρνηση του Χονγκ Κονγκ θεωρεί ότι είναι αναγκαίο να επανεξεταστεί η διαδικασία των αιτήσεων μη επαναπροώθησης, την οποία θεωρεί ευάλωτη σε κατάχρηση, με αποτέλεσμα να εκκρεμούν περίπου 10 000 υποθέσεις.

Η διαφθορά κρίθηκε ότι είναι υπό έλεγχο, καθώς το **σύστημα καταπολέμησης της διαφθοράς** παραμένει ισχυρό και ανθεκτικό. Το Χονγκ Κονγκ έχει να επιδείξει πολύ υψηλά επίπεδα διαφάνειας και μέτρα καταπολέμησης της διαφθοράς. Οι αρχές και οι ηγέτες του πολιτικού και επιχειρηματικού κόσμου αναγνωρίζουν ότι η διαφάνεια είναι ζωτικής σημασίας

για να παραμείνει το Χονγκ Κονγκ ισχυρό ως διεθνές επιχειρηματικό κέντρο, μεταξύ άλλων και για επιχειρήσεις της ηπειρωτικής Κίνας.

Σχέσεις Χονγκ Κονγκ και ηπειρωτικής Κίνας

Τμήματα της κοινωνίας του Χονγκ Κονγκ εξέφρασαν ανησυχίες για τη σταδιακή διάβρωση του «υψηλού βαθμού αυτονομίας» του Χονγκ Κονγκ εντός της ΛΔΚ και για τον μειούμενο σεβασμό προς τις αξίες και τον τρόπο ζωής του Χονγκ Κονγκ στο πλαίσιο της αρχής «μία χώρα, δύο συστήματα». Οι μεγαλύτερες προκλήσεις για τις σχέσεις του Χονγκ Κονγκ με τη ΛΔΚ ήταν η ανάδυση ριζοσπαστικών πολιτικών τάσεων στο Χονγκ Κονγκ και η ερμηνεία του άρθρου 104 από την NPCSC. Το χρονοδιάγραμμα του 2047 απλώς αυξάνει την ανησυχία και την αβεβαιότητα στην κοινωνία του Χονγκ Κονγκ ως προς το μέλλον της αρχής «μία χώρα, δύο συστήματα», παρά τις επανειλημμένες διαβεβαιώσεις του Πεκίνου ότι η αρχή αυτή θα εξακολουθήσει να τηρείται πλήρως και να εφαρμόζεται πιστά.

Μετά τους δημόσιους ισχυρισμούς ενός από τους εκδότες βιβλίων ότι είχε απαχθεί από δυνάμεις της ηπειρωτικής χώρας, ο Ανώτατος Διοικητής CY Leung απευθύνθηκε με επιστολή στην κεντρική κυβέρνηση της Κίνας ζητώντας διευκρινίσεις. Οι αρχές του Χονγκ Κονγκ και η κεντρική κυβέρνηση της Κίνας συμμετείχαν σε αρκετούς γύρους διαπραγματεύσεων με στόχο την επίτευξη συμφωνίας για έναν διασυννοριακό μηχανισμό κοινοποίησης για τους κατοίκους του Χονγκ Κονγκ που κρατούνται στην ηπειρωτική Κίνα και αντίστροφα.

Ο πρόεδρος του Εθνικού Λαϊκού Κογκρέσου, Zhang Dejiang, πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στο Χονγκ Κονγκ στις 17-19 Μαΐου, με την ευκαιρία της συνόδου κορυφής «Belt and Road» (Ζώνη και Δρόμος). Η επίσκεψη αυτή ήταν η πρώτη από υψηλόβαθμο αξιωματούχο του Πεκίνου μετά την αποτυχημένη πολιτική μεταρρύθμιση και το φιλοδημοκρατικό κίνημα της ομπρέλας το 2014. Ο Zhang προσπάθησε να καθησυχάσει τους κατοίκους του Χονγκ Κονγκ όσον αφορά τη συνέχιση της εφαρμογής της αρχής «μία χώρα, δύο συστήματα». Επιχείρησε να προσεγγίσει τους πανδημοκρατικούς της αντιπολίτευσης, αλλά οι υψηλές πολιτικές εντάσεις δεν ευνοούσαν πιο εποικοδομητικές επαφές. Στο τέλος του έτους, η κεντρική κυβέρνηση της Κίνας ανακοίνωσε ότι θα εξέδιδε άδειες επιστροφής (επιτρέποντας τη μετάβαση στην ηπειρωτική χώρα) για ορισμένους πανδημοκρατικούς πολιτικούς που δεν διέθεταν τέτοιες άδειες.

Οικονομικές εξελίξεις

Το 2016, το ΑΕΠ του Χονγκ Κονγκ κατέγραψε αύξηση 1,9 %⁵ σε πραγματικούς όρους, μετά την αύξηση κατά 2,4% το 2015. Ο εξωτερικός τομέας σημείωσε επιδόσεις κάτω των αναμενόμενων το πρώτο εξάμηνο του έτους, λόγω υποτονικού παγκόσμιου εμπορικού περιβάλλοντος. Η απότομη μείωση των τουριστικών αφίξεων από την ηπειρωτική Κίνα είχε επίσης αρνητικό αντίκτυπο στον τομέα της λιανικής. Η οικονομία ανέκαμψε σταθερά προς το δεύτερο εξάμηνο του 2016, με αύξηση στις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών. Η αγορά εργασίας ήταν σε πλήρη απασχόληση, με χαμηλό ποσοστό ανεργίας, 3,4 %, το 2016. Ο

⁵ Εκτός αν δηλώνεται διαφορετικά, όλοι οι οικονομικοί δείκτες που αφορούν την οικονομία του Χονγκ Κονγκ προέρχονται από την Υπηρεσία Απογραφής και Στατιστικών του Χονγκ Κονγκ.

πληθωρισμός παρέμεινε υπό έλεγχο, καθώς οι τιμές καταναλωτή αυξήθηκαν κατά 2,3 % μέσα στο έτος.

Στο ετήσιο πολιτικό του διάγγελμα, στις 13 Ιανουαρίου 2016, ο Ανώτατος Διοικητής CY Leung ανακοίνωσε σειρά πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη της οικονομίας, την τόνωση της καινοτομίας και της τεχνολογίας, και τη βελτίωση της εκπαίδευσης και της υγειονομικής περίθαλψης. Έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στον ρόλο του Χονγκ Κονγκ στην πρωτοβουλία «Μία ζώνη, ένας δρόμος» (OBOR) της Κίνας και στο 13ο πενταετές της πλάνο. Το Χονγκ Κονγκ θα συνεχίσει να επιδιώκει συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ), συμφωνίες προώθησης και προστασίας των επενδύσεων, ολοκληρωμένες συμφωνίες αποφυγής της διπλής φορολόγησης (CDTA) και συμφωνίες για υπηρεσίες αερομεταφορών με σημαντικούς εμπορικούς εταίρους κατά μήκος της Ζώνης και του Δρόμου.

Ο δημοσιονομικός προϋπολογισμός 2016-2017⁶ περιλάμβανε σειρά μέτρων αρωγής με στόχο να βοηθηθούν οι επιχειρήσεις και οι κάτοικοι να αντεπεξέλθουν στην αποδυνάμωση της οικονομίας και για να τονωθεί η κατανάλωση. Πρότεινε διάφορα συστήματα χρηματοδότησης και πρωτοβουλίες για να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη της καινοτομίας και της τεχνολογίας [συμπεριλαμβανομένης της χρηματοοικονομικής τεχνολογίας (fin-tech)], να αναπτυχθούν νεοφυείς επιχειρήσεις, να διευκολυνθούν οι βιομηχανίες στην εξεύρεση νέων αγορών και να ενισχυθούν οι προσπάθειες προώθησης της πρωτοβουλίας OBOR. Παρά τις συνεχείς αυξήσεις των δημόσιων δαπανών κατά την πάροδο των ετών, η ΕΔΠ του Χονγκ Κονγκ συγκέντρωσε σημαντικά δημοσιονομικά πλεονάσματα, ενώ τα δημοσιονομικά αποθεματικά ανέρχονταν σε 935,7 δισ. HKD στο τέλος του οικονομικού έτους 2016-2017, ποσό που αντιστοιχεί στο 37 % του ΑΕΠ.

Μετά το σχέδιο που εγκρίθηκε στην αρχή του έτους, οι αρχές του Χονγκ Κονγκ εργάστηκαν σε διάφορα μέτωπα για να ενσωματώσουν την εθνική στρατηγική «Μία ζώνη, ένας δρόμος». Συγκροτήθηκε μια διευθύνουσα επιτροπή, προεδρευόμενη από τον Ανώτατο Διοικητή, με σκοπό τη χάραξη στρατηγικών και πολιτικών για τη συμμετοχή του Χονγκ Κονγκ στην OBOR, σε συνδυασμό με ένα ειδικό Γραφείο Ζώνης και Δρόμου. Παράλληλα, τον Ιούλιο, η Νομισματική Αρχή του Χονγκ Κονγκ προχώρησε στη σύσταση του Γραφείου Μηχανισμού Χρηματοδότησης Υποδομών (IFFO) με σκοπό να προωθήσει το Χονγκ Κονγκ ως πλατφόρμα χρηματοδότησης υποδομών. Σε κανονιστικό επίπεδο, το Χονγκ Κονγκ υπέγραψε συμφωνίες για τις αερομεταφορές και/ή συμφωνίες για αποφυγή της διπλής φορολόγησης με αρκετές χώρες κατά μήκος της Ζώνης και του Δρόμου (Μάλτα, Σερβία και Λετονία), με στόχο να προετοιμαστεί για πιθανές ευκαιρίες ανάπτυξης. Σε εξέλιξη είναι ακόμη οι διαπραγματεύσεις για συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών (ΣΕΣ) με τη Γεωργία και τις Μαλδίβες, μέσω των οποίων το Χονγκ Κονγκ ελπίζει να επεκτείνει το δίκτυο ΣΕΣ στην Ευρασία. Κατά τη διάρκεια του έτους πραγματοποιήθηκαν επίσημες επισκέψεις στις χώρες OBOR, καθώς και προωθητικές δραστηριότητες.

⁶ Το οικονομικό έτος για την κυβέρνηση της ΕΔΠ του Χονγκ Κονγκ διαρκεί από την 1η Απριλίου ως τις 31 Μαρτίου του επόμενου έτους.

Το Χονγκ Κονγκ ήταν η μεγαλύτερη παγκοσμίως αγορά αρχικών δημόσιων προσφορών, για δεύτερο συνεχόμενο έτος, συγκεντρώνοντας συνολικά 24,8 δισ. USD⁷. Πάνω από το 80 % των κεφαλαίων που συγκεντρώθηκαν αποδόθηκαν σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της ηπειρωτικής Κίνας. Το Χονγκ Κονγκ διατήρησε το ανταγωνιστικό του πλεονέκτημα έναντι της Σαγκάης και της Shenzhen, ως προτιμώμενο κέντρο άντλησης κεφαλαίων για τις κινεζικές εταιρείες. Ωστόσο, η ανάπτυξη των εξωχώριων συναλλαγών σε ρενμίνμπι (RMB) στο Χονγκ Κονγκ αντιμετώπισε αντιξοότητες λόγω της συνεχιζόμενης υποτίμησης του κινεζικού νομίσματος. Το ταμείο ρευστότητας RMB και οι συναλλαγές σε RMB στο Χονγκ Κονγκ περιορίστηκαν, κυρίως λόγω των ισχυρών προοπτικών συνέχισης της υποτίμησης του RMB. Το Χονγκ Κονγκ παρέμεινε το βασικό πεδίο δοκιμών για τη μεταρρύθμιση των κεφαλαιαγορών της Κίνας. Μετά την επιτυχή έναρξη του προγράμματος σύνδεσης των χρηματιστηρίων Σαγκάης-Χονγκ Κονγκ τον Νοέμβριο του 2014, στις 5 Δεκεμβρίου δρομολογήθηκε μια δεύτερη σύνδεση χρηματιστηρίων με τη Shenzhen. Το σχέδιο σύνδεσης χρηματιστηρίων Shenzhen-Χονγκ Κονγκ επιτρέπει σε διεθνείς επενδυτές να προβαίνουν σε αγοραπωλησίες 881 μετοχών εισηγμένων στο χρηματιστήριο της Shenzhen, ενώ επιλέξιμοι επενδυτές της ηπειρωτικής Κίνας έχουν πρόσβαση σε 417 μετοχές του Χονγκ Κονγκ. Το σχέδιο αυτό αποτελεί ένα νέο ορόσημο στις προσπάθειες της Κίνας να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών στα χρηματιστήρια μετά την αναταραχή του καλοκαιριού του 2015 και αποτελεί σημαντικό βήμα προόδου στις μεταρρυθμίσεις των χρηματοπιστωτικών αγορών της. Η Νομισματική Αρχή του Χονγκ Κονγκ δήλωσε ότι και οι δύο πλευρές θα διερευνήσουν κατά πόσο είναι εφικτό να δρομολογηθεί ένα σχέδιο σύνδεσης αγορών ομολόγων σε εύθετο χρόνο.

Ενώ οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες παρουσίασαν άνθηση, ισχυροποιώντας τη θέση του Χονγκ Κονγκ ως διεθνούς χρηματοοικονομικού κέντρου, ορισμένοι τομείς της οικονομίας (ειδικότερα, ο τομέας των λιμένων και άλλοι συναφείς τομείς και κλάδοι) συνέχισαν να χάνουν έδαφος. Ο λιμένας του Χονγκ Κονγκ αντιμετώπισε αυξανόμενη πίεση από τους λιμένες της ηπειρωτικής χώρας, καθώς η Κίνα χαλάρωσε τη ναυτιλιακή πολιτική της επιτρέποντας σε αλλοδαπά σκάφη να πραγματοποιούν φορτοεκφορτώσεις στις ακτές της. Ως αποτέλεσμα, το Χονγκ Κονγκ χάνει σταδιακά τον ρόλο του ως σημείου μεταφόρτωσης εμπορευμάτων από και προς την ηπειρωτική Κίνα, δραστηριότητα που αντιπροσώπευε περίπου το 40 % των μεταφορτωνόμενων φορτίων στο έδαφός του. Ενώ πριν από μια δεκαετία το Χονγκ Κονγκ ήταν ο μεγαλύτερος λιμένας διακίνησης εμπορευματοκιβωτίων παγκοσμίως, το 2015 έπεσε στην 5η θέση, κάτω από τη Σαγκάη, τη Σιγκαπούρη, τη Shenzhen και τη Ningbo⁸. Το 2016, η διακίνηση εμπορευματοκιβωτίων στον λιμένα του Χονγκ Κονγκ μειώθηκε περαιτέρω κατά 2,2 %.

Η βιομηχανική δομή της ΕΔΠ έχει παραμείνει σε μεγάλο βαθμό αμετάβλητη από το 1997. Προκειμένου να ανταποκριθεί στις νέες προκλήσεις της ψηφιακής εποχής, το Χονγκ Κονγκ προσπαθεί να επανεστιάσει την αναπτυξιακή στρατηγική του επενδύοντας στην τεχνολογία και την καινοτομία. Στο πολιτικό διάγγελμα και στον δημοσιονομικό προϋπολογισμό για το

⁷ Πηγή: Δελτίο Τύπου της Hong Kong Stock Exchanges and Clearing Ltd. (HKEx), 20 Δεκεμβρίου 2016.

⁸ Πηγή: Υπουργείο Ναυτιλίας, κυβέρνηση ΕΔΠ του Χονγκ Κονγκ.

2016-2017, η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι θα διαθέσει ένα ιστορικά υψηλό ποσό 18 δισ. HKD για την προώθηση της καινοτομίας και την ανάπτυξη της τεχνολογίας, συμπεριλαμβανομένων 8,2 δισ. HKD για την κατασκευή πολυώροφων βιομηχανικών κτιρίων με σκοπό την επανεκβιομηχάνιση. Τον Νοέμβριο του 2015 ιδρύθηκε το Γραφείο Καινοτομίας και Τεχνολογίας με στόχο να ηγηθεί των προσπαθειών για βελτίωση των επιδόσεων του τομέα. Το 2016, δρομολογήθηκε ένα πιλοτικό πρόγραμμα επιδότησης τεχνολογίας ύψους 500 εκατ. HKD με σκοπό την παροχή χρηματοδοτικής ενίσχυσης σε ΜΜΕ για τη βελτίωση της τεχνολογικής τους ικανότητας. Άλλες πρωτοβουλίες σε εξέλιξη είναι, μεταξύ άλλων, το ταμείο επιχειρηματικού κεφαλαίου καινοτομίας και τεχνολογίας (για την προώθηση των συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα) και το πρόγραμμα έρευνας Midstream (με στόχο τα πανεπιστήμια να μετατρέψουν την έρευνα σε εμπορική επιτυχία).

Η κυβέρνηση του Χονγκ Κονγκ έχει αναγνωρίσει τη χρηματοοικονομική τεχνολογία (fin-tech) ως πολλά υποσχόμενο τομέα με δυναμικό ανάπτυξης. Τον Σεπτέμβριο, η Νομισματική Αρχή του Χονγκ Κονγκ ανακοίνωσε σειρά πολιτικών πρωτοβουλιών σε αυτόν τον τομέα, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας ενός κόμβου καινοτομίας fin-tech και ενός εποπτικού μηχανισμού fin-tech, που επιτρέπουν ταχύτερες εγκρίσεις πειραμάτων fin-tech. Η ελπίδα είναι να αποκτήσει το Χονγκ Κονγκ προβάδισμα έναντι της Σιγκαπούρης και του Τόκιο ως κορυφαίο χρηματοοικονομικό κέντρο της Ασίας.

Γη και στέγαση

Η αγορά ακινήτων είχε υψηλή δυναμική, με τις τιμές των κατοικιών να φτάνουν σε νέο ανώτατο επίπεδο το 2016. Οι τιμές των κατοικιών αυξήθηκαν σημαντικά το δεύτερο εξάμηνο του έτους, με αιχμή τις μονάδες μικρού και μεσαίου μεγέθους. Ως αποτέλεσμα, οι γενικές τιμές των διαμερισμάτων τον Δεκέμβριο του 2016 ξεπέρασαν το ανώτατο επίπεδο του 1997 κατά 77 %⁹. Προκειμένου να περιορίσει την εκτίναξη των τιμών ακινήτων, η κυβέρνηση αύξησε από την 5η Νοεμβρίου το τέλος χαρτοσήμου σε έναν πάγιο συντελεστή 15 % για όσους δεν αγοράζουν πρώτη φορά και για τους εταιρικούς αγοραστές, αντικαθιστώντας τις προοδευτικές φορολογικές ρυθμίσεις σύμφωνα με τις οποίες ο υψηλότερος συντελεστής ήταν 8,25 %. Ωστόσο, οι τιμές των ακινήτων παρέμειναν εκτός των οικονομικών δυνατοτήτων πολλών, ειδικά της νεότερης γενιάς.

Ως αποτέλεσμα, η οικονομικά προσιτή στέγαση παραμένει ένα ακανθώδες ζήτημα για την κυβέρνηση της ΕΔΠ. Ορισμένες παγκόσμιες έρευνες κατατάσσουν το Χονγκ Κονγκ ως τη λιγότερο οικονομικά προσιτή πόλη στον κόσμο όσον αφορά την απόκτηση κατοικίας¹⁰. Η κυβέρνηση έχει διαμορφώσει μια μακροπρόθεσμη στρατηγική στέγασης με σκοπό να διατεθούν 280 000 κοινωνικές κατοικίες μέσα στην επόμενη δεκαετία. Η έκθεση προόδου του 2016 επισήμανε ότι θα υπάρξει έλλειψη κατάλληλων οικοπέδων για ανέγερση κοινωνικών κατοικιών μέσα στην επόμενη δεκαετία, καθώς θα είναι ολόένα και πιο δύσκολο να

⁹ Πηγή: 2016 Economic Background and 2017 Prospects (Οικονομικό πλαίσιο 2016 και Προοπτικές 2017), κυβέρνηση ΕΔΠ του Χονγκ Κονγκ

¹⁰ Σύμφωνα με τη 12η ετήσια διεθνή έρευνα για την οικονομική προσιτότητα της στέγασης της Demographia (2016), ανάμεσα σε 367 πόλεις το Χονγκ Κονγκ έχει τις λιγότερο προσιτές τιμές κατοικιών, καθώς οι μέσες τιμές των διαμερισμάτων είναι 19πλάσιες του ακαθάριστου διάμεσου ετήσιου εισοδήματος.

εξασφαλιστεί αρκετή γη για αξιοποίηση. Η αναζήτηση και η απόκτηση κατάλληλης γης για οικιστική ανάπτυξη έχει προκαλέσει βαθιά διάσπαση απόψεων, ιδίως σε αγροτικές περιοχές όπου ιδιοκτήτες, ενοικιαστές (ή καταληψίες) εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών εγκαταστάσεων¹¹, κάτοικοι χωριών και οικολογικές ομάδες έχουν δυνητικά αντικρουόμενα συμφέροντα. Η διαδικασία σχεδιασμού έχει γίνει πιο χρονοβόρα και πιο περίπλοκη, λόγω των ενστάσεων που προβάλλουν οι διάφορες ομάδες συμφερόντων.

Από την πλευρά της ζήτησης, μια σημαντική εξέλιξη στην αγορά ακινήτων ήταν η ενεργός συμμετοχή εταιρειών της ηπειρωτικής Κίνας, των οποίων η παρουσία αυξήθηκε στο Χονγκ Κονγκ¹². Κατασκευαστικές εταιρείες από την ηπειρωτική Κίνα έλαβαν μέρος στο 62 % των δημόσιων διαγωνισμών υποβολής προσφορών για την κατασκευή οικιστικών μονάδων και κέρδισαν το 24 % των αναθέσεων έργων το 2016¹³. Η αυξημένη τους δραστηριότητα στην αγορά πώλησης δημόσιας γης του Χονγκ Κονγκ οδήγησε σε αύξηση των τιμών των οικοπέδων για κάποιες μονάδες, με αποτέλεσμα να αποκλειστούν οι τοπικοί εργολάβοι. Κινεζικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και όμιλοι έγιναν επίσης κυρίαρχοι αγοραστές στην αγορά γραφείων πρώτης κατηγορίας. Οι εκροές κεφαλαίων που επέφερε η διεύρυνση των διασυνοριακών διαύλων επενδύσεων και οι προοπτικές περαιτέρω υποτίμησης του RMB έναντι του δολαρίου ΗΠΑ αύξησαν τη ζήτηση από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα της ηπειρωτικής Κίνας.

Επιχειρηματικό περιβάλλον

Το επιχειρηματικό περιβάλλον στο Χονγκ Κονγκ αντιμετώπισε ορισμένες δυσκολίες το 2016. ΜΜΕ, νεοφυείς επιχειρήσεις, ξένες επιχειρήσεις και κάποιοι ιδιώτες αντιμετώπισαν άσκοπες περιπλοκές και δυσκολίες στο άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού. Τα τοπικά και ξένα εμπορικά επιμελητήρια έθεσαν αυτό το ζήτημα στις αρχές, υποστηρίζοντας ότι η πρακτική αυτή δεν συνάδει με τη φιλοδοξία του Χονγκ Κονγκ να αποτελέσει «υπερ-σύνδεσμο» μεταξύ της Κίνας και του υπόλοιπου κόσμου και κόμβο για την καινοτομία και τις νεοφυείς επιχειρήσεις. Η Νομισματική Αρχή του Χονγκ Κονγκ παρενέβη τελικά και εξέδωσε εγκύκλιο προς τις τράπεζες τον Σεπτέμβριο. Ωστόσο, το ζήτημα δεν έχει επιλυθεί πλήρως.

Έχοντας τεθεί σε ισχύ τον Δεκέμβριο του 2015, το διάταγμα περί ανταγωνισμού φάνηκε να επιφέρει σταδιακές αλλαγές στις επιχειρηματικές πρακτικές και τη νοοτροπία στο Χονγκ Κονγκ. Για παράδειγμα, 19 εμπορικές ενώσεις κατάργησαν τους περιορισμούς τιμών ή τα αμοιβολόγια το 2016. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού έλαβε περίπου 1 900 καταγγελίες και ερωτήσεις, από τις οποίες 130 παρατέμφθησαν στο δεύτερο στάδιο περαιτέρω αξιολόγησης. Τα «ακίνητα και διαχείριση ακινήτων» και οι «επαγγελματικές και τεχνικές υπηρεσίες» ήταν οι δύο κύριοι τομείς στους οποίους έγινε αναφορά. Μια σειρά καταγγελιών αφορούσε τη

¹¹ Οι εγκαταλελειμμένες εκτάσεις είναι γενικά αγροτικές εκτάσεις στα Νέα Εδάφη του Χονγκ Κονγκ, ειδικά οι σχετικά επίπεδες και περισσότερο προσβάσιμες περιοχές. Οι εκτάσεις αυτές έχουν χρησιμοποιηθεί για διάφορες ανεξέλεγκτες βιομηχανικές δραστηριότητες, όπως υπαίθρια αποθήκευση, βοηθητικές εγκαταστάσεις λιμένων, βιομηχανικά εργαστήρια, δραστηριότητες εφοδιαστικής, εγκαταστάσεις ανακύκλωσης, αποθήκευση μηχανημάτων κατασκευών και υλικών.

¹² Σύμφωνα με την Υπηρεσία Απογραφής και Στατιστικών του Χονγκ Κονγκ, ο αριθμός των εταιρειών της ηπειρωτικής Κίνας στο Χονγκ Κονγκ αυξήθηκε από 853 το 2012 σε 1 123 το 2016.

¹³ Πηγή: JLL, Χονγκ Κονγκ.

νόθευση διαγωνισμών, η οποία είναι διαδεδομένη στον τομέα της ανακαίνισης κτιρίων. Το τρίτο τετράμηνο του 2016, η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξέδωσε την πρώτη της πρόταση για εντολή απαλλαγής κατά κατηγορία για ορισμένες συμφωνίες που αφορούν τακτικές γραμμές θαλάσσιων μεταφορών. Χρειάζεται ακόμη να αντιμετωπιστούν ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του συστήματος του Χονγκ Κονγκ, ειδικότερα η έλλειψη καθεστώτος διατομεακών συγχωνεύσεων, η απουσία αγωγών ιδιωτών και η εξαίρεση των θεσμικών οργάνων από την κάλυψη.

Όσον αφορά την περιβαλλοντική πολιτική, το Χονγκ Κονγκ ανακοίνωσε μια απόφαση σταδιακής κατάργησης του τοπικού εμπορίου ελεφαντόδοντου σε ορίζοντα 5 ετών. Η σχετική νομοθετική τροποποίηση θα πρέπει να υποβληθεί στο Νομοθετικό Συμβούλιο το πρώτο εξάμηνο του 2017. Τον Δεκέμβριο, η κυβέρνηση ανέπτυξε την πρώτη στρατηγική και σχέδιο δράσης της πόλης για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και τη στήριξη της αειφόρου ανάπτυξης, διαθέτοντας 150 εκατ. HKD για πρωτοβουλίες σχετικές με τη βιοποικιλότητα τα πρώτα τρία έτη.

Διεθνείς δεσμεύσεις

Το Χονγκ Κονγκ σημείωσε σταθερή πρόοδο στην εφαρμογή της αυτόματης ανταλλαγής χρηματοοικονομικών πληροφοριών σε φορολογικά θέματα, σε συμμόρφωση με το πρότυπο του ΟΟΣΑ¹⁴. Τον Ιούνιο, το Νομοθετικό Συμβούλιο ενέκρινε διάταγμα για την τροποποίηση της εθνικής νομοθεσίας, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί το απαραίτητο νομικό πλαίσιο για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών. Το Χονγκ Κονγκ θα είναι έτοιμο να ανταλλάσσει αυτόματα φορολογικές πληροφορίες με την Ιαπωνία και το Ηνωμένο Βασίλειο από το 2018 και μετά. Επίσης, έχει καλέσει άλλα 16 κράτη μέλη της ΕΕ για έναρξη συζητήσεων μεταξύ των αρμόδιων αρχών σχετικά με τη σύναψη συμφωνιών για την αυτόματη ανταλλαγή χρηματοοικονομικών πληροφοριών και θα συνεχίσει να διαπραγματεύεται φορολογικές συμφωνίες με περισσότερα κράτη μέλη.

Τον Ιούνιο, το Χονγκ Κονγκ γνωστοποίησε στον ΟΟΣΑ τη δέσμευσή του να εφαρμόσει τη δέσμη για τη διάβρωση της φορολογικής βάσης και τη μετατόπιση των κερδών (BEPS). Προκειμένου να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις του ΟΟΣΑ, στόχος του είναι να υποβάλει το σχετικό τροποποιητικό νομοσχέδιο (ή νομοσχέδια) στο Νομοθετικό Συμβούλιο στα μέσα του 2017. Για τον σκοπό αυτό, η κυβέρνηση ξεκίνησε τον Οκτώβριο διαδικασία διαβούλευσης προκειμένου να διερευνήσει τις απόψεις σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων του ΟΟΣΑ για την αντιμετώπιση της διάβρωσης της φορολογικής βάσης και της μετατόπισης των κερδών από τις επιχειρήσεις.

Το Χονγκ Κονγκ συνέχισε να ενισχύει τα καθεστάτα του κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Τον Μάρτιο, η Ένωση Τραπεζών του Χονγκ Κονγκ εξέδωσε προς όλα τα μέλη της έγγραφο καθοδήγησης (που συντάχθηκε σε διαβούλευση με τη Νομισματική Αρχή του Χονγκ Κονγκ) σχετικά με την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων μέσω του εμπορίου. Υποστηρίζεται

¹⁴ Τον Σεπτέμβριο του 2014, το Χονγκ Κονγκ εξέφρασε τη στήριξή του προς το πρότυπο του ΟΟΣΑ, με σκοπό να πραγματοποιήσει αρχικές ανταλλαγές με κατάλληλους εταίρους σε αμοιβαία βάση έως το τέλος το 2018.

ότι το ισχύον καθεστώς του Χονγκ Κονγκ το καθιστά ελκυστική χώρα όχι μόνο για εμπόριο και επενδύσεις, αλλά και για παράνομες δραστηριότητες. Σκοπός του εγγράφου καθοδήγησης είναι να βοηθήσει τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να μετατρέψουν τις γενικές αρχές του διατάγματος του 2012 για την αντιμετώπιση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (χρηματοπιστωτικά ιδρύματα) σε λειτουργικές εσωτερικές διαδικασίες. Τον Δεκέμβριο, το Γραφείο Ασφαλείας υπέβαλε στο Νομοθετικό Συμβούλιο προτάσεις για τροποποιήσεις του διατάγματος των Ηνωμένων Εθνών (μέτρα κατά της τρομοκρατίας), ώστε να ληφθούν υπόψη οι τελευταίες συστάσεις της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης σχετικά με την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και να εφαρμοστεί η απόφαση 2178 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. Με τα νέα μέτρα θα επιταχυνθεί το πάγωμα των περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν σε υπόπτους για τρομοκρατία και θα απαγορευτεί σε άτομα να φύγουν από Χονγκ Κονγκ ή να εισέλθουν σε άλλο κράτος με σκοπό την τρομοκρατία.

Παρά τις ρυθμιστικές του προσπάθειες, η φήμη του Χονγκ Κονγκ ως διεθνούς χρηματοοικονομικού κέντρου υπέστη πλήγμα έπειτα από τη διαρροή των εγγράφων του Παναμά. Η διαρροή δημιούργησε ερωτήματα για το κατά πόσον το Χονγκ Κονγκ έχει θέσει σε ισχύ αποτελεσματικές ρυθμίσεις για να εμποδίσει την κατάχρηση από εξωχώριες εταιρείες. Σύμφωνα με τη Διεθνή Κοινοπραξία Ερευνητών Δημοσιογράφων, το Χονγκ Κονγκ ήταν η κύρια αγορά στην οποία δραστηριοποιούνταν η Mossack Fonseca, η νομική εταιρεία με έδρα τον Παναμά που βοηθούσε πελάτες της να διαχειρίζονται τα περιουσιακά τους στοιχεία σε μυστικές εξωχώριες δομές. Μεγάλο μέρος των πελατών της εταιρείας ήταν ή λειτουργούσαν μέσω συνδεδεμένων εταιρειών με έδρα το Χονγκ Κονγκ. Οι αρχές του Χονγκ Κονγκ υποστήριξαν ότι δεν υπήρχε εθνικός νόμος που να απαγορεύει σε εταιρείες ή εμπορικές οντότητες να ιδρύουν εταιρείες σε δικαιοδοσίες εκτός του Χονγκ Κονγκ.

Οι διμερείς σχέσεις και η συνεργασία ΕΕ-Χονγκ Κονγκ το 2016

Το 2016 ενισχύθηκε περαιτέρω η σύσφιγξη των διμερών σχέσεων μεταξύ ΕΕ και Χονγκ Κονγκ. Όπως και σε προηγούμενα έτη, η ΕΕ ήταν ο δεύτερος σημαντικότερος εμπορικός εταίρος του Χονγκ Κονγκ μετά την ηπειρωτική Κίνα¹⁵, ενώ το Χονγκ Κονγκ ήταν ο 14ος σημαντικότερος εμπορικός εταίρος της ΕΕ στο εμπόριο αγαθών και βασικός εταίρος στο εμπόριο υπηρεσιών.

Οι διμερείς εμπορικές συναλλαγές αγαθών μεταξύ ΕΕ και Χονγκ Κονγκ αυξήθηκαν σημαντικά κατά 7,3 % το 2016 και ανήλθαν σε 53,2 δισ. EUR, ενώ το εμπορικό πλεόνασμα της ΕΕ ανήλθε σε 16,8 δισ. EUR¹⁶, το πέμπτο υψηλότερο πλεόνασμα εξωτερικού εμπορίου της ΕΕ. Το 2015 (το πιο πρόσφατο έτος για το οποίο υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία), οι διμερείς εμπορικές συναλλαγές υπηρεσιών ανήλθαν σε 22,77 δισ. EUR, με έλλειμμα 506 εκατ. EUR για την ΕΕ.

¹⁵ Η κατάταξη στηρίζεται στις εμπορικές στατιστικές που δημοσίευσε η Υπηρεσία Απογραφής και Στατιστικών του Χονγκ Κονγκ.

¹⁶ Πηγή: Comext, η βάση δεδομένων αναφοράς της Eurostat για το διεθνές εμπόριο αγαθών. Προσωρινά δεδομένα στις 14 Φεβρουαρίου 2017.

Οι επενδυτικές σχέσεις εξακολούθησαν επίσης να ευδοκιμούν. Η ΕΕ ήταν η τρίτη μεγαλύτερη πηγή άμεσων ξένων επενδύσεων στο Χονγκ Κονγκ το 2015, μετά τις Βρετανικές Παρθένες Νήσους και την ηπειρωτική Κίνα¹⁷. Το Χονγκ Κονγκ συγκαταλέγεται στους 10 μεγαλύτερους επενδυτές στην ΕΕ. Το 2015, το απόθεμα άμεσων επενδύσεων της ΕΕ στο Χονγκ Κονγκ ανήλθε σε 119,4 δισ. EUR· το απόθεμα άμεσων επενδύσεων από το Χονγκ Κονγκ προς την ΕΕ ανήλθε σε 80,4 δισ. EUR¹⁸. Οι εταιρείες της ΕΕ ήταν 2 107, παραμένοντας η μεγαλύτερη ομάδα ξένων εταιρειών εγκατεστημένων στο Χονγκ Κονγκ¹⁹.

Ως φυσική επιχειρηματική και επενδυτική πλατφόρμα μεταξύ Κίνας και Ευρώπης, το Χονγκ Κονγκ μπορεί μόνο να ωφεληθεί από την αύξηση των επενδυτικών ροών. Το 2016, η ΕΕ και το Χονγκ Κονγκ διερεύνησαν ανεπίσημα τον ρόλο που θα μπορούσε να διαδραματίσει το Χονγκ Κονγκ ως επενδυτική πλατφόρμα στο επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη και στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας OBOR.

Η 10η συνάντηση διαρθρωμένου διαλόγου ΕΕ-Χονγκ Κονγκ στις Βρυξέλλες στις 17 Νοεμβρίου πέτυχε τα εξής σημαντικά αποτελέσματα:

- Οι δύο πλευρές κατέληξαν σε συμφωνία για μέτρα διευκόλυνσης των εξαγωγών κρεάτων και προϊόντων κρέατος από την ΕΕ.
- Συμφώνησαν να συνεχίσουν τον διάλογο και τη συνεργασία για την ασφάλεια των τροφίμων και για θέματα σχετικά με την υγεία.
- Η ΕΕ και το Χονγκ Κονγκ χαιρέτισαν την ελπιδοφόρα συνεργασία στο πλαίσιο της νεοσυσταθείσας ομάδας εργασίας για τη διανοητική ιδιοκτησία και συμφώνησαν να οργανώσουν συναντήσεις εμπειρογνομόνων στον τομέα των επενδύσεων και από τις δύο πλευρές, για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις τελευταίες εξελίξεις στις αντίστοιχες επενδυτικές πολιτικές τους. Οι δύο πλευρές συμφώνησαν να ενισχύσουν περαιτέρω την καλή τους συνεργασία στο πλαίσιο του ΠΟΕ.
- Αποφάσισαν να συντονίσουν τις προσπάθειες για την καταπολέμηση της εμπορίας άγριων ειδών.
- Ενημερώθηκαν αμοιβαία σχετικά με την εφαρμογή μέτρων στον τομέα της διαφάνειας σε φορολογικά θέματα και για την αντιμετώπιση της διάβρωσης της φορολογικής βάσης και της μετατόπισης των κερδών υπό την αιγίδα της G-20 και του ΟΟΣΑ.

Η ΕΕ και το Χονγκ Κονγκ συνέχισαν να συνεργάζονται εποικοδομητικά στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για συνεργασία στον τομέα της τελωνειακής επιβολής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Τον Μάρτιο, ολοκλήρωσαν ένα εξάμηνο πιλοτικό έργο, στο πλαίσιο του οποίου αντάλλαξαν με ασφαλή μέσα πληροφορίες ασφαλείας για υποθέσεις κράτησης και ανέλυσαν από κοινού στατιστικές κράτησης στα σύνορα. Το πιλοτικό έργο συμπεριλάμβανε

¹⁷ Πηγή: *External direct investment of Hong Kong in 2015* (Εξωτερικές άμεσες επενδύσεις στο Χονγκ Κονγκ το 2015), Υπηρεσία Απογραφής και Στατιστικών του Χονγκ Κονγκ.

¹⁸ Πηγή: Eurostat και ΓΔ TRADE.

¹⁹ Πηγή: *2016 annual survey of companies in Hong Kong representing parent companies located outside Hong Kong* (Ετήσια επισκόπηση 2016 των εταιρειών στο Χονγκ Κονγκ που αντιπροσώπευαν μητρικές εταιρείες με έδρα εκτός Χονγκ Κονγκ), Υπηρεσία Απογραφής και Στατιστικών του Χονγκ Κονγκ.

πέντε αερολιμένες στην ΕΕ. Βάσει αυτής της θετικής εμπειρίας, η ΕΕ και το Χονγκ Κονγκ αποφάσισαν να επεκτείνουν το πεδίο της συνεργασίας τους, συμπεριλαμβάνοντας περισσότερους αερολιμένες της ΕΕ.

Για να διευκολύνουν περισσότερο τις διμερείς εμπορικές συναλλαγές, η ΕΕ και το Χονγκ Κονγκ κατάρτισαν ένα σχέδιο εργασίας που μπορεί να οδηγήσει στην αμοιβαία αναγνώριση των αντίστοιχων προγραμμάτων εγκεκριμένων οικονομικών φορέων.

Στον τομέα της έρευνας και καινοτομίας, το 2016 σημειώθηκαν θετικές εξελίξεις στο σύστημα συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Συμβουλίου Ερευνητικών Επιχορηγήσεων του Χονγκ Κονγκ, το οποίο δημιουργήθηκε το 2015 με σκοπό να προάγει τη συνεργασία σε κοινά ακαδημαϊκά ερευνητικά έργα στο πλαίσιο του προγράμματος πλαισίου της ΕΕ «Ορίζοντας 2020». Τον Σεπτέμβριο, το Συμβούλιο Ερευνητικών Επιχορηγήσεων χορήγησε το πρώτο ποσό ύψους 2 εκατ. HKD για ένα έργο του Πολυτεχνικού Πανεπιστημίου του Χονγκ Κονγκ. Τον Οκτώβριο, δημοσιεύτηκε δεύτερη πρόσκληση υποβολής αιτήσεων στο πλαίσιο της πρόσκλησης του «Ορίζοντα 2020» για το 2016-2017.

Στο πλαίσιο της προγράμματος δράσης της για δίκαιη φορολόγηση σε παγκόσμιο επίπεδο, η ΕΕ συνέχισε να εργάζεται για τη σύνταξη κοινού ενωσιακού καταλόγου μη συνεργάσιμων φορολογικών δικαιοδοσιών. Κατάρτισε «πίνακα αποτελεσμάτων βάσει δεικτών» βάσει προκαταρκτικής αξιολόγησης όλων των χωρών εκτός ΕΕ. Ο πίνακας αποτελεσμάτων δεν αποτελεί προκαταρκτικό κατάλογο της ΕΕ και δεν υποδηλώνει οποιαδήποτε κρίση για χώρες εκτός ΕΕ. Το Χονγκ Κονγκ επισημάνθηκε για τους δείκτες κινδύνου που αφορούν τη διαφάνεια και το προνομιακό καθεστώς φορολόγησης εισοδήματος των εταιρειών. Παράλληλα, ενέτεινε τις προσπάθειές του, υπογράφοντας διμερείς συμφωνίες αρμόδιων αρχών για την αυτόματη ανταλλαγή χρηματοοικονομικών πληροφοριών με το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιαπωνία με βάση το μοντέλο του ΟΟΣΑ. Προσέγγισε σχεδόν όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ με σκοπό την υπογραφή συμφωνιών αρμόδιων αρχών, συμφωνιών αποφυγής διπλής φορολόγησης και συμφωνιών ανταλλαγής φορολογικών πληροφοριών. Έλαβε θετικές απαντήσεις από ορισμένα κράτη μέλη και ανέμενε αναπληροφόρηση από άλλα.

Οι σχέσεις ΕΕ-Χονγκ Κονγκ στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών ενισχύθηκαν από το νέο ετήσιο φόρουμ ΕΕ-Ασίας-Ειρηνικού, που πραγματοποίησε την εναρκτήρια συνεδρίασή του στη Σιγκαπούρη τον Οκτώβριο. Όλα τα μέλη της Περιφερειακής Επιτροπής Ασίας-Ειρηνικού της Διεθνούς Οργάνωσης Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς (IOSCO), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (εκπροσωπούμενη από τη Γενική Διεύθυνση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας, Χρηματοπιστωτικών Υπηρεσιών και Ένωσης Κεφαλαιαγορών) και η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών συγκεντρώθηκαν για να ανταλλάξουν πληροφορίες και απόψεις σχετικά με τις πολιτικές και κανονιστικές εξελίξεις. Το Χονγκ Κονγκ εκπροσωπήθηκε από την Επιτροπή Κεφαλαιαγορών του. Σκοπός του φόρουμ είναι η ανταλλαγή πληροφοριών για τα ισχύοντα ρυθμιστικά πλαίσια και τις μελλοντικές εξελίξεις, με εστίαση στις ευκαιρίες για ενίσχυση του συντονισμού Ασίας-Ειρηνικού στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών· στις αποφάσεις ισοδυναμίας που πρέπει να ληφθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και παρόμοιες αποφάσεις που πρέπει να ληφθούν από τις αρχές Ασίας-

Ειρηνικού· και στις αναδυόμενες προτεραιότητες πολιτικής για το παγκόσμιο κανονιστικό θεματολόγιο.

Τα συμφέροντα των επιχειρήσεων της ΕΕ στο Χονγκ Κονγκ εκπροσωπούνται από το Ευρωπαϊκό Εμπορικό Επιμελητήριο, ένα «επιμελητήριο των επιμελητηρίων», του οποίου μέλη είναι τα 15 ευρωπαϊκά επιμελητήρια που εδρεύουν στο Χονγκ Κονγκ και ένα στο Μακάο. Το Ευρωπαϊκό Εμπορικό Επιμελητήριο έχει πέντε «επιχειρηματικά συμβούλια» που εστιάζουν στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας, στην προστασία εμπορικών σημάτων, στην ενέργεια και στο περιβάλλον, στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και πληροφορίες, στις επικοινωνίες και την τεχνολογία. Συνεργάζεται στενά με το γραφείο της ΕΕ στο Χονγκ Κονγκ και το Μακάο με σκοπό τη διευκόλυνση του διαλόγου με την κυβέρνηση. Το 2016, συνέχισε να εργάζεται για την υλοποίηση του προγράμματος ενημέρωσης για τις επιχειρήσεις της ΕΕ, που είχε ως στόχο να ενισχύσει την οικονομική εταιρική σχέση και την επιχειρηματική συνεργασία με το Χονγκ Κονγκ και το Μακάο, και να εξασφαλίσει ισχυρότερη, συντονισμένη εκπροσώπηση των επιχειρηματικών συμφερόντων της ΕΕ.

Η ΕΕ και οι διπλωματικές αποστολές των κρατών μελών στο Χονγκ Κονγκ συνέχισαν να συνεργάζονται για τη βελτίωση της εικόνας της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, το Γραφείο της ΕΕ διοργάνωσε σειρά συναντήσεων «διαλόγου» μεταξύ των επικεφαλής των αποστολών της ΕΕ και ανώτατων στελεχών της κυβέρνησης του Χονγκ Κονγκ, του Νομοθετικού Συμβουλίου και του δικαστικού σώματος, καθώς και άλλων σημαντικών προσωπικοτήτων, μεταξύ άλλων από τον χώρο των επιχειρήσεων. Η ΕΕ και το Χονγκ Κονγκ συνεργάστηκαν για την αύξηση των διαπροσωπικών επαφών, ιδίως στους τομείς της ακαδημαϊκής συνεργασίας, της κινητικότητας των σπουδαστών, του πολιτισμού και των δημιουργικών κλάδων.

Οι διπλωματικές αποστολές και τα πολιτιστικά ιδρύματα της ΕΕ συνεργάστηκαν με τοπικούς εταίρους σε πολλές δραστηριότητες διαπροσωπικών επαφών, συμπεριλαμβανομένου ενός φεστιβάλ κινηματογράφου της ΕΕ, οργανώνοντας ένα ευρωπαϊκό περίπτερο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε μεγάλη έκθεση για την εκπαίδευση και κατάρτιση, την ευρωπαϊκή ημέρα γλωσσών, έναν διαγωνισμό σχολικών ημερολογίων και αρκετές εκδηλώσεις που εστίασαν στα ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ των οποίων ένα διήμερο εργαστήριο για την εμπορία ανθρώπων και ένα συνέδριο για τα δικαιώματα των ΛΟΑΔΜ και τη θρησκευτική ελευθερία. Η ΕΕ ελπίζει να αξιοποιήσει αυτή τη δυναμική και να συνεχίσει τη συνεργασία της με την κυβέρνηση, την κοινωνία των πολιτών και τις επιχειρήσεις για την προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών σχετικά με τα δικαιώματα και τις ελευθερίες.

Το ακαδημαϊκό πρόγραμμα της ΕΕ στο Χονγκ Κονγκ (EUAP), σύμπραξη που περιλαμβάνει το Πανεπιστήμιο Βαπτιστών του Χονγκ Κονγκ, το Πανεπιστήμιο του Χονγκ Κονγκ, το Κινεζικό Πανεπιστήμιο του Χονγκ Κονγκ και το πανεπιστήμιο Lingnan, συνέχισε να ενισχύει τις σχέσεις ΕΕ-Χονγκ Κονγκ μέσω ακαδημαϊκών εργασιών και δικτύωσης με εταίρους σε τοπικό, περιφερειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Το EUAP πραγματοποίησε σειρά εκδηλώσεων σχετικά με ευρωπαϊκές περιπτώσιολογικές μελέτες «ευφών πόλεων» και διοργάνωσε συνέδρια και σεμινάρια. Φιλοξένησε επίσης το «Πρότυπο Ευρωπαϊκής Ένωσης», μια μοναδική προσομοίωση λήψης αποφάσεων και πολιτικής της ΕΕ, στην οποία οι σπουδαστές

έπαιξαν τους ρόλους των αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών μελών στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Το 2016 πραγματοποιήθηκε σειρά επισκέψεων υψηλού επιπέδου από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Από μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής πραγματοποίησαν επίσκεψη ο Αντιπρόεδρος Jyrki Katainen (ο οποίος συνάντησε τον Ανώτατο Διοικητή, τη Γενική Γραμματέα και τον υπουργό Οικονομικών) τον Ιούλιο, και ο Επίτροπος Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης, Phil Hogan, τον Νοέμβριο. Η επίσκεψη του κ. Hogan άνοιξε τον δρόμο για τη συμφωνία σχετικά με τα μέτρα διευκόλυνσης των εξαγωγών κρεάτων από την ΕΕ στο Χονγκ Κονγκ.